

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Αναπαραστάσεις της ελληνικής αστικής οικογένειας
σε ελληνικές ταινίες του 1957-1962»

Συγγραφή: ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΡΙΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Εφαρμογή: ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΡΙΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Αναπαραστάσεις της ελληνικής αστικής οικογένειας σε ελληνικές ταινίες του 1957-1962

Εφαρμογή σεναρίου

Θεοδώρα Τριαντοπούλου

Δημιουργία σεναρίου

Θεοδώρα Τριαντοπούλου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

Βαρβάκειο Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο

Χρονολογία

Από 22-1-2014 έως 10-2-2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου:

- Ενότητα 2^η: «Ζούμε με την οικογένεια»
- Ενότητα 7^η: «ΣΤ: επιλέγοντας το κατάλληλο επίπεδο ύφους»

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής (εργαστήριο φιλολογικών μαθημάτων).

Εκτός σχολείου:

II. Εικονικός χώρος: wiki τάξης

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

- Χρήση Εργαστηρίου Πληροφορικής και διαδραστικού πίνακα·
- εξοικείωση του εκπαιδευτικού με τη διδασκαλία σε ομάδες·
- εξοικείωση των μαθητών με την έννοια του κινηματογραφικού κάρδου και της λειτουργικότητάς του·
- εξοικείωση εκπαιδευτικού και μαθητών με το λογισμικό wiki.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Θεοδώρα Τριαντοπούλου, Αναπαραστάσεις της ελληνικής αστικής οικογένειας σε ελληνικές ταινίες του 1957-1962, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου, 2012.

Το σενάριο αντλεί

- Ελευθέριος Βεκρής, Ζούμε με την Οικογένεια, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου, Οκτώβριος 2012.
- Στεφανία Μποτέλη, Εγκλίσεις και Τροπικότητες, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου, 2013.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο σενάριο αυτό οι μαθητές έρχονται σε επαφή με αναπαραστάσεις παλαιότερων μορφών της ελληνικής αστικής οικογένειας, καθώς επεξεργάζονται σε ομάδες ένα απόσπασμα από την ελληνική ταινία *Η Θεία από το Σικάγο* (1957). Αρχικά, παρακολουθούν το απόσπασμα της ταινίας στην ολομέλεια και παρατηρούν και καταγράφουν τις γλωσσικές επιλογές των ηρώων, τα εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία, τα είδη των πλάνων. Εντοπίζουν το πρόβλημα που απασχολεί τους ήρωες και τα επιχειρήματα που στηρίζουν τις απόψεις τους, ενώ παράλληλα προβληματίζονται για τον ρόλο όλων αυτών των στοιχείων στη διαμόρφωση του κωμικού ύφους των σκηνών. Συγκεκριμένα, τα αγόρια αποδελτιώνουν τα στοιχεία που αφορούν τον άνδρα πρωταγωνιστή (τον Χαρίλαο) και τα κορίτσια τα στοιχεία που αφορούν τη γυναίκα πρωταγωνίστρια (την Ευτέρπη). Τα ευρήματα παρουσιάζονται στην ολομέλεια.

Στη συνέχεια, οι μαθητές εργάζονται στο wiki της τάξης. Αρχικά, αξιοποιώντας τα στοιχεία που συνέλεξαν από την αποδελτίωση προσδιορίζουν, σε ένα κείμενο/παράγραφο που συγγράφουν, τη διαπροσωπική σχέση των ηρώων και στη συνέχεια συγγράφουν και παρουσιάζουν στην ολομέλεια ένα διάλογο, όπου η διαπροσωπική σχέση των δύο πρωταγωνιστών αλλάζει. Ακολουθεί η αυτοαξιολόγηση και η ετεροαξιολόγηση, τόσο στην ολομέλεια όσο και στο wiki της τάξης.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η εφαρμογή ταυτίζεται με το θεωρητικό πλαίσιο του συνταγμένου σεναρίου: «Στο σενάριο υιοθετούνται στοιχεία της μεθόδου *project* και υποστηρίζεται η συνεργατική μάθηση. Οι μαθητές έχουν ενεργό ρόλο: συλλέγουν υλικό από την ταινία και

οργανώνουν την εισήγησή τους και στη συνέχεια αναζητούν υλικό από το διαδίκτυο και σχεδιάζουν τις δικές τους δημιουργικές εργασίες.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη διαδικασία οικοδόμησης της γνώσης είναι καθοδηγητικός, βοηθητικός και συντονιστικός, ενώ η αξιολόγηση απαιτεί την ενεργητική συμμετοχή των μαθητών και αφορά και στην αυτοαξιολόγηση και στην ετεροαξιολόγηση.

Στο σενάριο δίνεται έμφαση στην παραγωγή λόγου ως μία συνεργατική διαδικασία, ενώ υιοθετούνται στοιχεία του κινήματος των Πολυγραμματισμών. Στο πλαίσιο αυτό, οι μαθητές ασκούνται στη λειτουργική αξιοποίηση ηλεκτρονικών μέσων πρακτικής γραμματισμού.

Στο σενάριο καλλιεργείται και ο κριτικός γραμματισμός, καθώς οι μαθητές κατανοούν ότι οι γλωσσικές μορφές λειτουργούν ως ενδείκτες κοινωνικών παραμέτρων και ως μηχανισμοί δόμησης ταυτοτήτων, ιδεολογιών, στάσεων και συμπεριφορών και ότι η νέα ελληνική, όπως και κάθε ζωντανή γλώσσα, χαρακτηρίζεται από ποικιλότητα, η οποία χρησιμοποιείται από τους χρήστες της για την κωδικοποίηση κοινωνικών και πολιτισμικών νοημάτων.»

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές γνώρισαν μία αναπαράσταση της ελληνικής αστικής οικογένειας της περιόδου 1957-1962 μέσα από ένα απόσπασμα ταινίας του ελληνικού κινηματογράφου: συνειδητοποίησαν κάποια από τα προβλήματα που αντιμετώπιζε η ελληνική οικογένεια και γνώρισαν τη δομή της, τις σχέσεις και τους ρόλους των μελών της.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές:

- ασκήθηκαν στην αναγνώριση και συλλογή των γλωσσικών επιλογών σε ένα προφορικό κείμενο (εγκλίσεις, προσφωνήσεις, είδος χρησιμοποιούμενων προτάσεων, δείκτες ευγένειας, λεξιλόγιο) και ερμήνευσαν τον επικοινωνιακό τους ρόλο.
- εντόπισαν τα παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία που χρησιμοποιεί ο ομιλητής και η ομιλήτρια και ερμήνευσαν τον επικοινωνιακό τους ρόλο.
- εντόπισαν τη λειτουργικότητα των κινηματογραφικών κάρδων στην κινηματογραφική αφήγηση και προσπάθησαν να ερμηνεύσουν τον επικοινωνιακό τους ρόλο.
- εξήγησαν την οργάνωση και το ύφος ενός προφορικού κειμένου.
- εντόπισαν το πλαίσιο επικοινωνίας, την οπτική γωνία και τους κοινωνικούς ρόλους όσων συμμετέχουν, καθώς και τη μεταξύ τους κοινωνική απόσταση/ισότητα/οικειότητα/αλληλεγγύη κτλ.
- ασκήθηκαν στη συγγραφή ενός διαλόγου, που η διαπροσωπική σχέση των ηρώων καθόριζε τις γλωσσικές τους επιλογές.

Γραμματισμοί

Κλασικός Γραμματισμός

Η εφαρμογή του σεναρίου επικεντρώθηκε:

- στην κοινή επεξεργασία κειμένου προφορικού λόγου και στη χρήση σημειώσεων για την καταγραφή/αποδελτίωση υλικού.
- στη συμπαραγωγή λόγου: προσχεδιασμός και πραγματοποίηση προφορικής μικρής έρευνας και ενός διαλόγου.

Νέοι Γραμματισμοί

- Αξιοποίηση wiki για τη συμπαραγωγή λόγου.
- χρήση διαδικτύου για άντληση πληροφοριών.

Κριτικός Γραμματισμός

- Κατανόηση μέσα από την άσκηση μετασχηματισμού ότι οι γλωσσικές μορφές λειτουργούν ως ενδείκτες κοινωνικών παραμέτρων και ως μηχανισμοί δόμησης ταυτοτήτων, ιδεολογιών, στάσεων και συμπεριφορών και ότι η νέα ελληνική, όπως και κάθε ζωντανή γλώσσα, χαρακτηρίζεται από ποικιλότητα, η οποία χρησιμοποιείται από τους χρήστες της για την κωδικοποίηση κοινωνικών και πολιτισμικών νοημάτων.

Διδακτικές πρακτικές

Με το σενάριο δόθηκε η δυνατότητα στους μαθητές/τριες:

- να συνεργαστούν με τους συμμαθητές τους εντός και εκτός τάξης·
- να αναπτύξουν ομαδοσυνεργατικές δεξιότητες·
- να αποκτήσουν γνώση και ενσυναίσθηση για τη δομή και την λειτουργία της ελληνικής αστικής οικογένειας του 1960·
- να συλλέξουν γλωσσικά δεδομένα και να τα αξιοποιήσουν ως τεκμήρια για να τεκμηριώσουν τις θέσεις τους·
- να μετασχηματίσουν ένα κείμενο αλλάζοντας γλωσσικά στοιχεία όπως εγκλίσεις, λεξιλόγιο, δείκτες ευγενείας·
- να προβληματιστούν για τη χρήση των παραγλωσσικών και εξωγλωσσικών στοιχείων στην επικοινωνία·
- να προβληματιστούν για τον ρόλο των κινηματογραφικών πλάνων στην αφήγηση·
- να αναστοχαστούν σχετικά με τα τελικά προϊόντα τους (αυτοαξιολόγηση)·
- να κρίνουν βάσει κριτηρίων τις δημιουργίες των άλλων ομάδων (ετεροαξιολόγηση).

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η εφαρμογή ακολουθεί την ίδια αφετηρία με το σενάριο: τη διαθεματική εργασία «Η οικογένεια παλαιότερα και σήμερα» (2^η Ενότητα, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου).

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο συνδέεται θεματικά με τη 2^η Ενότητα της Νεοελληνικής Γλώσσας Β΄ Γυμνασίου «Ζούμε με την Οικογένεια» και με το Στ΄ μέρος της 7^{ης} Ενότητας: επιλέγοντας το κατάλληλο επίπεδο ύφους. Το σενάριο συνάδει επίσης με τους στόχους του ΑΠΣ και ΔΕΠΠΣ Γλώσσας για τη Β΄ Γυμνασίου και με το [Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για το Γυμνάσιο](#) (2011).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ αξιοποιούνται στο σενάριο για άμεση πρόσβαση σε ψηφιακά κείμενα, προκειμένου να μελετηθούν και να αποδομηθούν από τους μαθητές. Αξιοποιούνται επίσης για την εύρεση ψηφιακού υλικού (φωτογραφιών) και υποστηρίζουν τη συνεργατική γραφή προσφέροντας εργαλεία (wiki) για τη συμπαραγωγή λόγου.

Κείμενα

Στο σενάριο αξιοποιείται ένα μικρό απόσπασμα από την ελληνική ταινία «[Η θεία από το Σικάγο](#)» (από το 10:06-14:50).

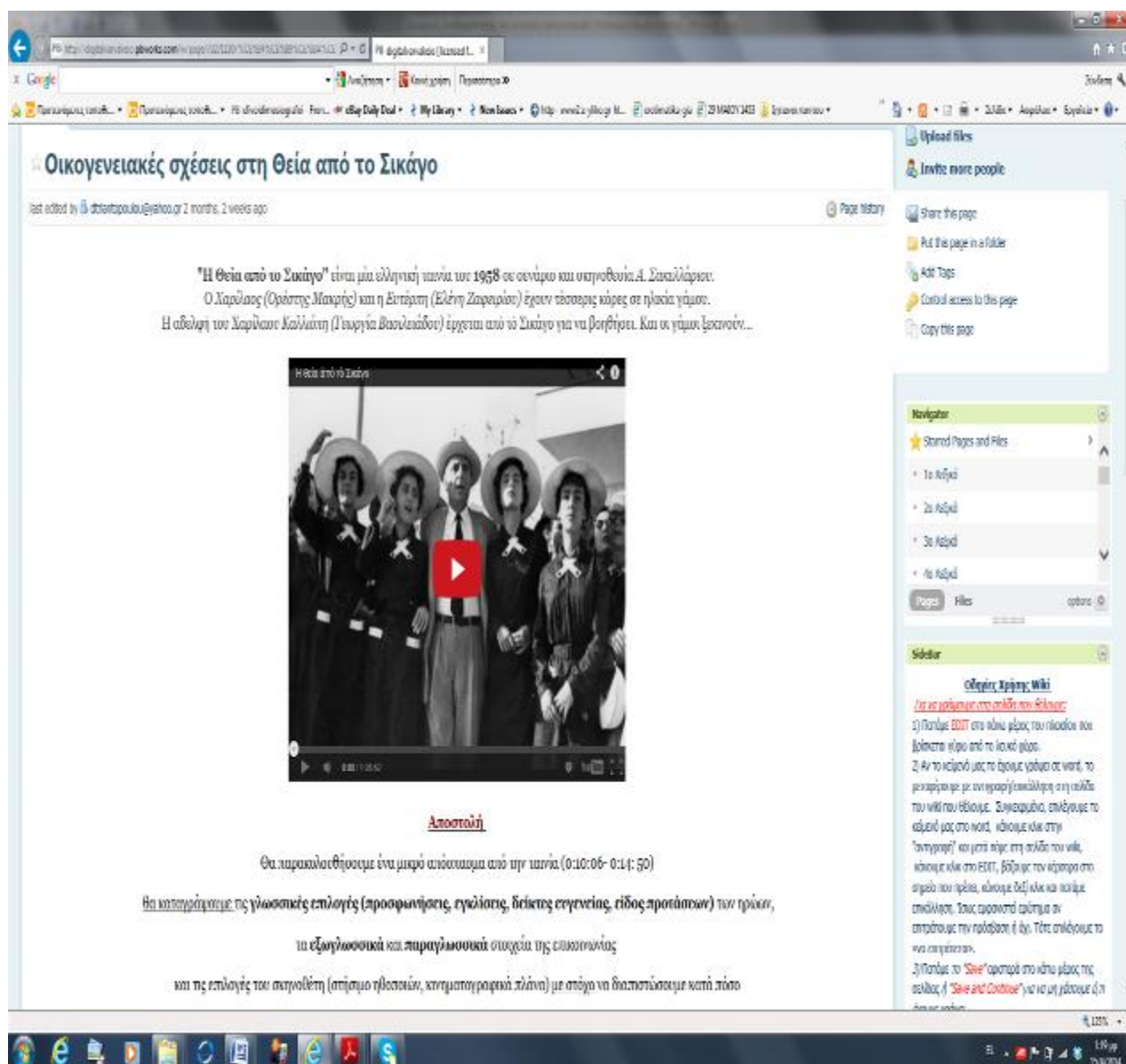
Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Πριν την εφαρμογή

Η εκπαιδευτικός δημιούργησε τη σελίδα εργασίας των μαθητών στο wiki της τάξης: ανάρτησε την ελληνική ταινία από το διαδίκτυο και κατέγραψε την Αποστολή των μαθητών, τη Διαδικασία που έπρεπε να ακολουθηθεί και δημιούργησε τον χώρο εργασίας κάθε ομάδας. Ως βοηθητικά στοιχεία η εκπαιδευτικός ανέβασε το [Φύλλο](#)

Εργασίας και ένα αρχείο PowerPoint (βλέπε φάκελο *Συνοδευτικό υλικό*, «είδη κινηματογραφικών πλάνων»), το οποίο στόχο είχε να εισάγει τους μαθητές στην έννοια του κινηματογραφικού πλάνου. Συγκεκριμένα, η αρχική σελίδα του wiki είχε την ακόλουθη μορφή:

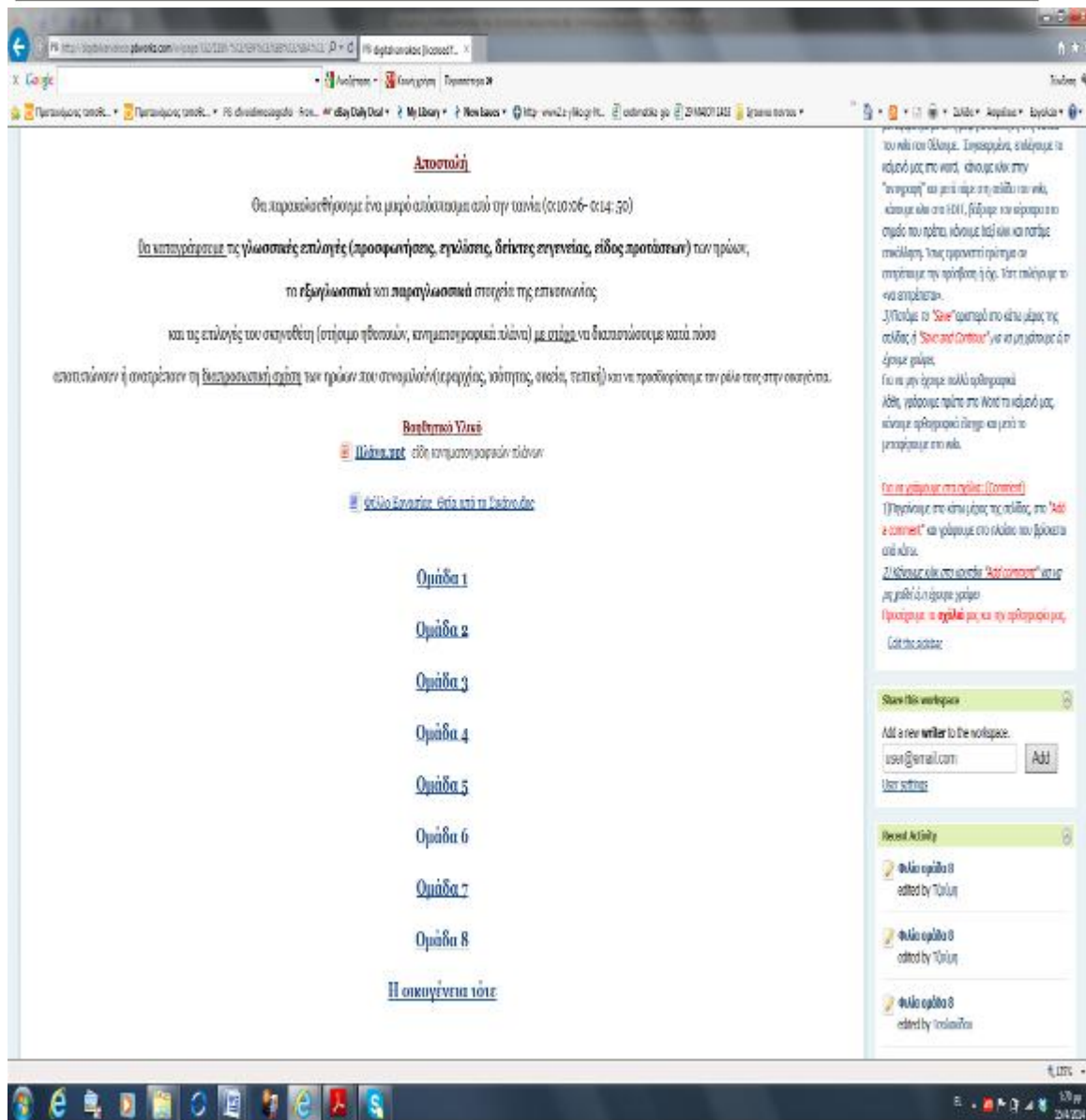
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

1^η Διδακτική ώρα

Μιλώντας για την οικογένεια, η εκπαιδευτικός πρόβαλε φωτογραφίες από την ελληνική κωμωδία *Η θεία από το Σικάγο* (1958). Αρχικά, δόθηκαν πληροφορίες για την υπόθεση της ταινίας και τους συντελεστές της. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός έκανε μία μικρή εισαγωγή στην έννοια και στα είδη των κινηματογραφικών πλάνων

καθώς και στη λειτουργικότητά τους στη γλώσσα της κινηματογραφικής αφήγησης (όπως και παραπάνω, βλ. φάκελος *Συνοδευτικό υλικό*, αρχείο PowerPoint). Μετά τέθηκαν στην ολομέλεια τα ερωτήματα:

- Ποιο είναι το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η κάθε οικογένεια της ταινίας, η δομή της, οι ρόλοι και οι σχέσεις των μελών της;
- Κατά πόσο οι γλωσσικές επιλογές των ηρώων, τα παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία της επικοινωνίας και τα κινηματογραφικά πλάνα αποτυπώνουν τους ρόλους και τις σχέσεις των μελών στην οικογένεια, συνάδουν με αυτούς και διαμορφώνουν το κωμικό ύφος των σκηνών;

Οι μαθητές απάντησαν στο πρώτο ερώτημα, καθώς πολλοί από αυτούς είχαν δει την ταινία. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός εξήγησε στους μαθητές την αποστολή τους η οποία ήταν η ακόλουθη: Αφού παρακολουθήσουν ένα μικρό απόσπασμα από την ταινία:

1) Θα καταγράψουν το πρόβλημα που απασχολεί τους ήρωες και την επιχειρηματολογία τους, θα παρατηρήσουν και θα καταγράψουν τις γλωσσικές τους επιλογές (προσφωνήσεις, χρησιμοποιούμενες εγκλίσεις, δείκτες ευγενείας, είδος χρησιμοποιούμενων προτάσεων), τα παραγλωσσικά και τα εξωγλωσσικά στοιχεία της επικοινωνίας καθώς και τις επιλογές του σκηνοθέτη (στήσιμο ηθοποιών, κινηματογραφικά πλάνα). *Η δραστηριότητα τονίστηκε ότι θα ήταν ατομική: τα αγόρια συνέλεξαν στοιχεία που αφορούσαν τον πρωταγωνιστή Χαρίλαο και τα κορίτσια στοιχεία που αφορούσαν την πρωταγωνίστρια Ευτέρπη.*

2) Θα συγγράψουν ένα κείμενο/παράγραφο, στο οποίο θα προσδιορίζουν και θα τεκμηριώνουν, αξιοποιώντας τα δεδομένα τους, το είδος της διαπροσωπικής σχέσης των ηρώων και τον ρόλο τους στην οικογένεια, και θα συνθέσουν έναν διάλογο όπου με βάση τις γλωσσικές τους επιλογές η διαπροσωπική σχέση των ηρώων θα είναι αλλαγμένη. *Η δραστηριότητα θα ήταν ομαδική σε ομάδες μεικτές (αγόρια/κορίτσια).*

Αφού δόθηκε το [Φύλλο Εργασίας](#) ([αγοριών](#) και [κοριτσιών](#)) προβλήθηκε το απόσπασμα από την ταινία, δύο φορές. Οι μαθητές κρατούσαν σημειώσεις. Στο τέλος της διδακτικής ώρας η εκπαιδευτικός ανέθεσε ως εργασία για το σπίτι την ολοκλήρωση του [Φύλλου Εργασίας](#) σε πεδία που οι μαθητές δεν είχαν συμπληρώσει, αφού ξαναδούν, αν χρειαστεί, το απόσπασμα από την ταινία που είχε αναρτηθεί στο wiki της τάξης.

2^η Διδακτική ώρα

Συζητήθηκε στην ολομέλεια το [Φύλλο Εργασίας](#) που είχε συμπληρωθεί από τα αγόρια και τα κορίτσια. Οι περισσότεροι μαθητές είχαν καταγράψει αρκετά γλωσσικά στοιχεία (βλ. οικείο Φάκελο *Τεκμήρια*, «Ατομική 1»). Ιδιαίτερη έμφαση στη συζήτηση στην ολομέλεια δόθηκε στις χρησιμοποιούμενες εγκλίσεις, στα παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία.

Στη συνέχεια, έγινε η συγκρότηση οκτώ μεικτών ομάδων από την εκπαιδευτικό από τις οποίες οι περισσότερες ήταν τριμελείς. Για τη συγκρότησή τους η εκπαιδευτικός έλαβε υπόψη το φύλο των μαθητών, τις ιδιαίτερες δεξιότητες/ικανότητές τους και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους, προσπαθώντας να εκπληρώσει και κάποιες από τις προτιμήσεις τους για συνεργασία.

Μετά, δόθηκαν επιπλέον διευκρινίσεις για τη συνέχιση της αποστολής, οι μαθητές άρχισαν να δουλεύουν στον χώρο εργασίας τους στο wiki στις δύο [ομαδικές](#) δραστηριότητες του Φύλλου Εργασίας που είχαν να φέρουν σε πέρας. Η εκπαιδευτικός συνέστησε στους μαθητές να προχωρήσουν την εργασία τους στο wiki και από τον χώρο του σπιτιού για να ολοκληρωθεί σχετικά γρήγορα.

3^η & 4^η Διδακτική ώρα

Οι μαθητές συγκρότησαν τις εργασίες τους σε δύο ώρες στο Εργαστήριο δουλεύοντας στο wiki της τάξης και αξιοποιώντας τα δεδομένα που συνέλεξαν. Δεν

αντιμετωπίστηκαν ιδιαίτερα προβλήματα. Η εκπαιδευτικός υπενθύμιζε στους μαθητές να αξιοποιούν τα δεδομένα στην τεκμηρίωση της απάντησής τους. Επιπλέον, βλέποντας από το σπίτι την πορεία της εργασίας των μαθητών, τους καθοδηγούσε με γραπτά σχόλια στο wiki όπως: «Ωραία συνεχίστε. Διορθώστε όμως τα τυπογραφικά σας λάθη. Στηρίξτε την απάντησή σας με περισσότερα στοιχεία από αυτά που συλλέξατε από την παρακολούθηση της σκηνής», «Παιδιά, στηρίξτε τις απαντήσεις σας παραθέτοντας συγκεκριμένα παραδείγματα από το Φύλλο Εργασίας σας». Κάποιες ομάδες πραγματικά αξιοποίησαν τη δυνατότητα συνεργατικής γραφής που προσφέρει το wiki από το σπίτι. Τέλος, κάποιες ομάδες εμπλούτισαν τη σελίδα τους με μία φωτογραφία από οικογένεια του 1960. Οι σελίδες των ομάδων με τις εργασίες των μαθητών παρουσιάζονται στον οικείο Φάκελο *Τεκμήρια*, «ομαδικές».

5^η & 6^η Διδακτική ώρα

Στον διαδραστικό πίνακα οι ομάδες των μαθητών παρουσίασαν το κείμενο και τον διάλογο που δημιούργησαν. Οι εργασίες σχολιάστηκαν στην ολομέλεια με κριτήρια αξιολόγησης που τέθηκαν από τους ίδιους τους μαθητές: περιεχόμενο και τεκμηρίωση, ορθογραφία, δομή παραγράφου στο κείμενο/παράγραφο και περιεχόμενο, γλωσσικές επιλογές και *εκφραστική ανάγνωση* (παραγλωσσικά/εξωγλωσσικά στοιχεία). Επιπλέον, κάθε ομάδα μίλησε για τις δυσκολίες της συνεργασίας. Ως εργασία για το σπίτι δόθηκε η περιήγηση στη σελίδα των άλλων ομάδων και κατάθεση σχολίων. Στη σελίδα κατατέθηκαν σχόλια όπως: «Πολύ καλή εργασία! Για ένα καλύτερο αποτέλεσμα αξιοποιήστε τις σημειώσεις σας», «Είναι μία ολοκληρωμένη εργασία και υπάρχουν όλα τα στοιχεία που έχουν ζητηθεί», κλπ.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας

Συγκεντρώνουμε Υλικό για το Χαρίλαο(ατομικά)

1) Υλικό για το Χαρίλαο

A) Γλωσσικές επιλογές (προσπαθήστε να καταγράψετε παραδείγματα)

- Προσφωνήσεις :
.....
- Εγκλίσεις στις κύριες προτάσεις
Προστακτική.....
Υποτακτική.....
Οριστική.....
- Δείκτες ευγένειας.....
- Είδος προτάσεων (ως προς τη σημασία-αποφαντικές, ερωτηματικές, επιφωνηματικές, προστακτικές)
.....
- Λεξιλόγιο.....

B) Παραγλωσσικά στοιχεία (ένταση/χροιά φωνής, επιτονισμός)

.....

.....

Γ) Εξωγλωσσικά στοιχεία στην επικοινωνία ηρώων (θέση, βλέμμα, εκφράσεις προσώπου, χειρονομίες, κινήσεις, διάθεση)

.....

.....

Δ) Είδη κινηματογραφικού κάδρου- Θέση Χαρίλαου στις σκηνές.

.....

.....

2) Τι πιστεύει ο Χαρίλαος για το θέμα που θέτει η Ευτέρπη; Ποια επιχειρήματα χρησιμοποιεί; Ποια είναι η δική του θέση;

Συγκεντρώνουμε Υλικό για την Ευτέρπη (ατομικά)

1) Υλικό για την Ευτέρπη

A) Γλωσσικές επιλογές (προσπαθήστε να καταγράψετε παραδείγματα)

- Προσφωνήσεις:

.....

- Εγκλίσεις στις κύριες προτάσεις

Προστακτική.....

Υποτακτική.....

Οριστική.....

- Δείκτες ευγένειας.....

- Είδος προτάσεων(ως προς τη σημασία-αποφαντικές, ερωτηματικές, επιφωνηματικές, προστακτικές)

.....

- Λεξιλόγιο.....

B) Παραγλωσσικά στοιχεία (ένταση/χροιά φωνής, επιτονισμός)

.....

Γ) Εξωγλωσσικά στοιχεία στην επικοινωνία ηρώων (θέση, βλέμμα, εκφράσεις προσώπου, χειρονομίες, κινήσεις, διάθεση)

.....

Δ) Είδη κινηματογραφικού κάδρου- Θέση Ευτέρπης στις σκηνές.

.....

2) Ποιο πρόβλημα θέτει η ηρωίδα στην επικοινωνία της με το Χαρίλαο; Ποια επιχειρήματα χρησιμοποιεί; Ποια λύση προτείνει;

.....

Ομαδικές δραστηριότητες

1) Προσδιορίστε τη διαπροσωπική σχέση του Χαρίλαου και της Ευτέρπης: έχουν σχέση ισότητας, ιεραρχική, οικεία, τυπική; Τεκμηριώστε την άποψή σας αξιοποιώντας το υλικό που συγκεντρώσατε. Υπάρχουν σημεία της επικοινωνίας τους που η διαπροσωπική σχέση ανατρέπεται;

.....

2) Μετασηματίστε διάλογο Χαρίλαου- Ευτέρπης ώστε η διαπροσωπική σχέση να είναι εντελώς διαφορετική. Κάντε τις απαραίτητες γλωσσικές επιλογές. Παρουσιάστε τον διάλογο στην τάξη με την κατάλληλη σκηνοθεσία.

3) Δημιουργήστε ένα φωτογραφικό άλμπουμ στο wiki της τάξης σας με φωτογραφίες που απεικονίζουν οικογένειες αντίστοιχης περιόδου. Οι φωτογραφίες σας μπορεί να είναι από ταινίες ελληνικές αντίστοιχης περιόδου ή φωτογραφικό υλικό που θα βρείτε στο διαδίκτυο. Συνοδέψτε τη φωτογραφία με μία δική σας λεζάντα. ΑΝ η φωτογραφία προέρχεται από ταινία να θέσετε μέσα σε παρένθεση τον τίτλο της ταινίας και το έτος παραγωγής της.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

-

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Από την εφαρμογή του σεναρίου καταγράφηκαν οι ακόλουθες παρατηρήσεις:

- 1) Στην εφαρμογή του σεναρίου επιλέχθηκε η εκδοχή οι μαθητές να παρακολουθήσουν το ίδιο απόσπασμα για πρακτικούς λόγους.
- 2) Υπήρχε καλή ισορροπία στην τεχνική που χρησιμοποιήθηκε για την ανάπτυξη της εργασίας αυτής: πρώτα ατομικά, ανά φύλο και σχηματισμός μεικτών ομάδων και επεξεργασία των δεδομένων.
- 3) Παρατηρήθηκε ότι το [Φύλλο Εργασίας](#) στις ατομικές δραστηριότητες ήταν αρκετά φορτωμένο με στοιχεία που έπρεπε να συλλεχτούν (προσφωνήσεις, δείκτες ευγενείας, εγκλίσεις, προτάσεις, λεξιλόγιο, παραγωγιστικά/εξωγωγιστικά στοιχεία, κινηματογραφικά πλάνα), με αποτέλεσμα να μην μπορούν οι μαθητές να εστιάζουν αποτελεσματικά σε όλα αυτά. Θα ήταν ίσως χρήσιμο ο διδάσκων να εστιάσει σε συγκεκριμένα μόνο σημεία του [Φύλλου Εργασίας](#) από τις γλωσσικές επιλογές των ηρώων.

- 4) Κατά τη συγγραφή του κειμένου/παράγραφο (η πρώτη ομαδική δραστηριότητα) παρατηρήθηκε ότι οι μαθητές εκφράζουν την άποψή τους χωρίς να την τεκμηριώνουν με δεδομένα. Χρειάστηκε η συνεχής επιμονή της διδάσκουσας πάνω σε αυτό το θέμα.
- 5) Οι μαθητές, κατά την αξιολόγηση, τόνισαν ότι χρειάζονταν περισσότερο χρόνο για την ολοκλήρωση των ομαδικών εργασιών.
- 6) Λίγοι μαθητές σχολίασαν στο wiki τις εργασίες των συμμαθητών τους. Τα σχόλια δεν κατάφεραν να ξεφύγουν από τις γενικολογίες, μολονότι είχαν τεθεί από τους ίδιους τους μαθητές τα κριτήρια αξιολόγησης.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βεκρής, Ε. 2012. *Ζούμε με την Οικογένεια*. Διδακτικό σενάριο για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Β΄ Γυμνασίου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
- ΔΕΠΠΣ. 2003. *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών της Ελληνικής Γλώσσας για το Γυμνάσιο*. (ΦΕΚ 303Β/13-03-2003). Διαθέσιμο στο διαδίκτυο <http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>.
- Μποτέλη, Σ. 2013. *Εγκλίσεις και Τροπικότητες*. Διδακτικό σενάριο για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Β΄ Γυμνασίου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Κουτσογιάννης, Δ., Μ. Παυλίδου & Ι. Χαλυσιάνη. 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. www.greeklanguage.gr/digitalschool

Κουτσογιάννης, Δ. & Μ. Αλεξίου. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Μελέτη στο πλαίσιο της Δράσης 62 (Π.3.1.3)*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. <http://www.greeklanguage.gr/aboutdigitalschool>.

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. www.greeklanguage.gr/digitalschool

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ.

Lave, J. & E. Wenger. 1991. *Situated learning: Legitimate peripheral participation*. U. K.: University of Cambridge Press.

Μητσικοπούλου, Β. (χ.χ.) «Επίπεδο ύφους». Ηλεκτρονικός Κόμβος Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. http://www.komvos.edu.gr/glwssa/logos_keimeno/1_3/1_3_pdf.pdf

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. 2011. *Πρόγραμμα Σπουδών για τη Διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας & της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο*. ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. Αθήνα. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο <http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps.php>

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. 2011. *Νέα Πιλοτικά Προγράμματα Σπουδών Οπτικοακουστική Έκφραση Δημοτικό Γυμνάσιο* <http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps.php>

Δικτυογραφία

Ελληνικός Κινηματογράφος <http://repository.edulll.gr/edulll/handle/10795/1019>

Εικόνες για το φύλο μέσα από τον ελληνικό κινηματογράφο στην δεκαετία του '60:

Φύλο και σεξουαλικότητα στο είδος της αισθηματικής κομεντί (1959 - 1967)

<http://repository.edulll.gr/edulll/handle/10795/1382>